

Vår referanse:

Deres referanse:

Dato:

26.04.2026

parat

Til

Næringskomiteen, Stortinget

P.b 9029 Grønland
0133 Oslo

Tlf 21 01 36 00

post@parat.com
parat.com

NO 971 480 270

Skriftlig innspill til Dokument 8:266 S (2025–2026), Representantforslag om styrking av Norges matberedskap

Parat støtter hovedretningen i forslaget. I en mer urolig verden, preget av geopolitisk usikkerhet, krig i Europa og økende sårbarhet i internasjonale verdikjeder, er styrket matberedskap en nødvendig del av Norges samlede beredskap.

For Parat er matberedskap ikke bare et spørsmål om landbruk eller selvforsyning. Det er et spørsmål om nasjonal sikkerhet, samfunnets funksjonsevne og Forsvarets operative evne.

Mat på bordet er hverdagslig. I krise er det strategisk.

Parat vil samtidig understreke at økt selvforsyning er et viktig mål, men at dette må ses i sammenheng med nasjonal leveranseevne, tilgang på innsatsfaktorer og fungerende verdikjeder.

Parat vil derfor understreke at matberedskap må behandles som en integrert del av totalberedskapen og totalforsvaret.

Matberedskap må bygges i hele verdikjeden

Matberedskap handler ikke bare om produksjon av råvarer. Den forutsetter at hele verdikjeden fungerer – fra råvaretilgang og foredling til lagring, transport og distribusjon.

Sårbarhet i ett ledd kan få konsekvenser for hele systemet.

Parat mener derfor at Stortingets behandling av saken må legge til grunn en helhetlig tilnærming til matberedskap, hvor følgende elementer inngår:

- produksjonskapasitet i primærleddet
- foredlingskapasitet i matindustrien
- lagerkapasitet for råvarer og ferdigvarer
- robuste og fleksible transport- og distribusjonsløsninger
- beredskap for bortfall av normale forsyningslinjer

Parat vil i denne sammenheng understreke at beredskapslagre av både mat og innsatsfaktorer må styrkes som en del av den nasjonale beredskapen.

Beredskap kan ikke bygges når krisen oppstår. Den må bygges gjennom daglig drift og fungerende verdikjeder i fredstid.

Innsatsfaktorer er en kritisk sårbarhet

Parat vil særlig peke på at norsk matproduksjon er avhengig av innsatsfaktorer som helt eller delvis er knyttet til internasjonale markeder og verdikjeder.

Dette gjelder blant annet:

- fôr
- gjødsel, hvor både produksjon og tilgang er avhengig av internasjonale råvarer og markeder
- energi og sårbarhet knyttet til energipriser
- maskiner og reservedeler
- emballasje

Sårbarhet i disse leddene kan raskt påvirke nasjonal produksjonsevne.

Parat mener derfor at arbeidet med matberedskap også må omfatte tilgang på innsatsfaktorer og redusert sårbarhet i disse verdikjedene.

Arbeidsliv og kompetanse er en del av beredskapen

Matberedskap er i stor grad et spørsmål om mennesker, kompetanse og arbeidsliv.

Produksjon, foredling, lager og distribusjon forutsetter tilgang på fagarbeidere, teknikere og operatører i hele verdikjeden. Uten kompetanse stopper produksjonen. Uten produksjon stopper beredskapen.

Parat mener derfor at arbeidstakerperspektivet må inn i arbeidet med matberedskap.

Stabile arbeidsforhold, seriøse aktører og tilgang på kompetanse er en forutsetning for å opprettholde produksjon og leveranser i krisesituasjoner. Et fragmentert og useriøst arbeidsliv vil svekke samfunnets evne til å håndtere kriser.

Parat vil også løfte betydningen av kompetanse i offentlige kjøkken og i Forsvaret. Evnen til å tilberede mat fra grunnen av gir økt fleksibilitet og utholdenhet i en krisesituasjon.

Matberedskap er også operativ evne

Forsvarets utholdenhet er avhengig av tilgang på mat over tid. Matforsyning er derfor en del av den operative evnen.

Parat mener at Forsvarets matforsyning i større grad må ses i sammenheng med den sivile matverdikjeden. I en krisesituasjon vil det være de samme ressursene, den samme kompetansen og de samme verdikjedene som skal levere.

Dette tilsier at matberedskap må utvikles som en del av totalforsvaret, hvor samspillet mellom sivile og militære aktører styrkes.

Utholdenhet må være et sentralt kriterium

Parat vil understreke at matberedskap ikke bare handler om tilgang, men om utholdenhet.

Evnen til å opprettholde matforsyning over tid er avgjørende både for sivilbefolkningen og for Forsvarets evne til å operere.

Parat mener derfor at tiltak for styrket matberedskap må vurderes i et utholdenhetsperspektiv, hvor leveranseevne over tid er et sentralt kriterium.

Offentlige virkemidler og anskaffelser

Offentlig sektor er en betydelig innkjøper av mat og matrelaterte tjenester. Hvordan det offentlige bruker sin innkjøpsmakt har betydning for produksjonskapasitet, kompetanse og leveranseevne i Norge.

Parat mener at offentlige anskaffelser i større grad bør vurderes som et beredskapsverktøy. Det innebærer at leveringssikkerhet, nasjonal kapasitet, seriøst arbeidsliv og evne til å levere i krise må kunne tillegges vekt.

Parat vil samtidig understreke at styrket matberedskap forutsetter aktive politiske virkemidler og et tydelig statlig ansvar.

Parat støtter hovedretningen i de forslagene som fremmes, herunder styrket selvforsyning, økt oppmerksomhet om beredskapslagre og en gjennomgang av nasjonal forsyningssikkerhet. Samtidig vil Parat understreke at disse tiltakene må sees i sammenheng med arbeidsliv, kompetanse, verdikjeder og totalberedskap.

Parats anbefaling

Parat anbefaler at næringskomiteen støtter hovedretningen i representantforslaget, men ber om at arbeidet med matberedskap forsterkes på følgende punkter:

1. Matberedskap må behandles som en del av totalberedskapen og totalforsvaret.
2. Hele verdikjeden må inngå i beredskapsarbeidet – fra råvare til distribusjon.
3. Tilgang på innsatsfaktorer må inngå i vurderingen av nasjonal matberedskap.
4. Arbeidstakerperspektivet og kompetanse må inn som en del av beredskapen.
5. Samspillet mellom sivil og militær matforsyning må styrkes.
6. Utholdenhet og leveranseevne over tid må være et sentralt vurderingskriterium.
7. Offentlige anskaffelser må brukes som et virkemiddel for å styrke nasjonal beredskap.

Parat mener dette vil bidra til en mer helhetlig tilnærming til matberedskap, som bedre ivaretar Norges behov for beredskap og forsyningssikkerhet.

Med hilsen

Parat

Unn Kristin Olsen
Leder

Arve Sigmundstad
Fagsjef, samfunns-
og myndighetskontakt